

בית המשפט

ה"ע 804/08

בית הדין להגבלים עסקיים
בבית המשפט המחוזי בירושלים

לפני: כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

- בעניין: 1. תאגיד איסוף מיכלי משקה בע"מ
2. החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ
3. טמפו משקאות בע"מ
4. יפאורה-תבורי בע"מ
כולם ע"י ב"כ ע"ד אמיר ונג

המבקשות

נ ג ד

הממונה על הגבלים עסקיים
ע"י ב"כ עו"ד אשר גושן מרשות ההגבלים העסקיים

המשיבה

אדם טבע ודין – אגודה ישראלית להגנת הסביבה
ע"י ב"כ עוה"ד צ. איסר-איציק ומתן גרפינקל

המצטרפת

החלטה

בקשה להרחבת בקשה לאישור הסדר כובל והיתר זמני, בעקבות שינויים אשר חלו
בהסדרים החוקיים הנוגעים למיחזור מכלי משקה.

לאחר שניתנה לצדדים הזדמנות להגיב, החלטתי לדון בעניין נושא החלטה זו כדן יחיד,
הואיל ומדובר בעניין שעיקרו משפטי, ומכל מקום איננו מעורר נושאים כלכליים
מורכבים.

רקע

1. לפני כעשור נחקק חוק הפיקדון על מכלי משקה התשנ"ט – 1999 (להלן – חוק
הפיקדון או החוק), אשר חייב בגבייה (ובזיכוי) דמי פיקדון עבור מכלי משקה שנפחם
0.1 ליטר עד 1.5 ליטר (אלו כונו בחוק "מכלי משקה", וכך נכנה אותם כאן).

בית המשפט

ה"ע 804/08

בית הדין להגבלים עסקיים
בבית המשפט המחוזי בירושלים

לפני: כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

2. בשנת תש"ס הוחק תיקון מס' 2 לחוק (חוק הפיקדון על מכלי משקה) (תיקון מס' 2) (הקמת תאגיד מיחזור), התש"ס – 2000; להלן – תיקון מס' 2 לחוק), על מנת לאפשר ליצרנים, יבואנים ובתי עסק להפעיל את הוראות החוק באמצעות תאגיד וולונטרי, אשר יפעל לאיסוף מכלי משקה, לאחר שיוכר כ"תאגיד מיחזור", לפי החוק.

3. ביום 14.10.01 יוסדה מבקשת 1, על ידי המבקשות האחרות וגורמים נוספים, על מנת שמבקשת זו תוכר בידי השר לאיכות הסביבה (כתוארו אז) כ"תאגיד מיחזור" לפי החוק; ואכן, ביום 4.10.02 הוכרה מבקשת 1 כתאגיד מיחזור לפי סעיף 8א לחוק הפיקדון (בהתאם היא תכונה להלן – תאגיד המיחזור).

4. ביום 5.11.01, במסגרת תיק ה"ע 4445/01, אושרה בתנאים הקמתה ופעילותה של מבקשת 1, לתקופה של שלוש שנים; ביום 13.5.05, במסגרת תיק ה"ע 508/04, אושרה בתנאים המשך פעילות לשלוש שנים נוספות; ובתיק זה, שהוגש ביום 28.7.08, התבקש בית הדין לשוב ולאשר את פעילות מבקשת 1 לתקופה נוספת, כשבד בבד עם הגשת בקשת אישור ההסדר הכובל, הוגשה גם בקשה להיתר זמני.

5. על פי החלטה מיום 1.9.09, לעת הזאת פועלת מבקשת 1 על פי היתר זמני שתוקפו לשנה או עד למתן פסק דין בתיק, לפי המוקדם.

6. ביום 1.2.10 תוקן החוק פעם נוספת (חוק הפיקדון על מכלי משקה) (תיקון מס' 4), התש"ע – 2010; להלן – תיקון מס' 4 לחוק). עיקריו של תיקון זה בהחלת אחריות ישירה על יבואן ויצרן לאיסוף ומיחזור מכלי משקה; הרחבת תחולת החוק על מכלי משקה שנפחם 1.5 ליטר ומעלה (להלן – מכלים גדולים); והעלאת שיעור דמי הפקדון.

בית המשפט

ה"ע 804/08

בית הדין להגבלים עסקיים
בבית המשפט המחוזי בירושלים

לפני: כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

הבקשה

7. עתה עותרות מבקשות האישור לתקן את בקשתם לאישור הסדר כובל התלויה ועומדת בתיק זה, כפי שהוגשה במקורה ביום 28.7.08. התיקון המבוקש הינו הכללת איסוף ומחזור מכלים גדולים בתחום פעילותו של תאגיד המיחזור. עוד מבוקש כי יוסף ויובהר, כי הצו הזמני שניתן בתיק זה, מתיר לתאגיד המיחזור איסוף ומיחזור מכלים גדולים.

דיון

8. אינני נעתרת לבקשה כמות שהיא.

9. הבקשה לאישור הסדר כובל בתיק זה כפי שהוגשה במקורה, ביום 28.7.08 (להלן - הבקשה המקורית) ביססה עצמה במידה רבה - ובצדק - על פסק דין קודם של בית הדין (ה"ע 508/04), אשר אישר, בתנאים, את פעילות תאגיד המיחזור לתקופה קצובה. פסק דין זה התייחס למצב משפטי-כלכלי כפי שהיה קיים במועד בו ניתן, ניתח מצב זה, והגיע למסקנה כי הנסיבות - כפי שהיו קיימות באותה עת - מצדיקות העתרות לבקשה (ראו למשל סעיפים 32, 37, 39, 41 לפסק הדין). על רקע זה, גם הבקשה המקורית, מטבעה, סמכה עצמה על ניתוח המצב המשפטי-כלכלי כפי שהיה בעת הגשתה, ועל הטענה החוזרת ונשנית בבקשה המקורית כי "לא חל שינוי בנסיבות והאישור מוצדק היום כפי שהיה מוצדק בעבר".

10. אף כי בהחלט ייתכן שהאישור מוצדק היום כפי שהיה בעבר, האמירה כי "לא חל שינוי בנסיבות" איננה משקפת את המצב הקיים עתה.

11. מאז הוגשה הבקשה המקורית, ומשתוקן החוק אך לאחרונה, חל שינוי של ממש במצב המשפטי-כלכלי הנוגע למיחזור מכלי משקה בישראל. שינוי זה איננו מתמצה בהרחבת תחולת החוק על מכלים גדולים, אלא הוא חורג מעל ומעבר לכך. כאמור,

בית המשפט

ה"ע 804/08

בית הדין להגבלים עסקיים
בבית המשפט המחוזי בירושלים

לפני: כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

הסדרי המיחזור והאיסוף לאחר תיקון מס' 4 לחוק, שונים מאלו שהיו קבועים בחוק הפיקדון קודם לתיקון, לא רק בהרחבת היקף תחולת החוק על מכלים גדולים, אלא גם, בין היתר, בכל הנוגע להטלת אחריות לאיסוף מכלי משקה גם על יצרן ויבואן: תחת הטלת אחריות זו על תאגיד המיחזור, כפי שהורה החוק עד כה, מוטלת אחריות זו לאחר תיקון מס' 4 על יצרן ויבואן במישרין, ובהתאם אכיפת יעדי המיחזור יכול שתעשה כנגד יצרן ויבואן, ולא רק כנגד תאגיד מיחזור כפי שנקבע בעבר. כמו כן, תיקון מס' 4 לחוק מבטל, הלכה למעשה, את עיקרו של תיקון מס' 2 לחוק, אשר מכוחו הוקם תאגיד המיחזור, ועל רקעו התבקש בזמנו אישורו.

12. שינוי שכזה במסד לבקשת האישור, מחייב שינוי כולל בבקשה לאישור הסדר כובל כפי שהוגשה בתיק זה. אין די בתיקון הבקשה המקורית על דרך הרחבת תחולתה על מכלים גדולים, ותו לא. יש להוסיף וליתן הנמקה עדכנית להצדקה לאישור הסדר כובל כולו, על רקע המצב החוקי היום, באשר ההנמקה הקיימת, מטיבעה, איננה מתייחסת אליו. כמו כן, דומה כי יש לכלול בבקשה את תוכנית הפעולה מיום 28.1.10, נספח ב' לבקשה.

13. בהקשר זה לא אוכל להסתפק בהצעת ב"כ המבקשות כי בשלב זה תתוקן הבקשה המקורית על דרך הרחבתה למכלים גדולים בלבד, ובהמשך, אם תוגשנה התנגדויות תוגש חוות דעת כלכלית אשר תנמק את הבקשה. בקשה לאישור הסדר כובל יש לנמק בעת הגשתה (ראו טופס 1 לתקנות ההגבלים העסקיים (סדרי דין בבית הדין ובערעור), התשמ"ט – 1988). אין הצדקה להיפוך היוצרות כך שהבקשה תנומק רק לאחר שתוגשנה, אם תוגשנה, ההתנגדויות. בהקשר זה יודגש, כי היפוך מעין זה איננו כרוך אך בפגיעה באפשרות מתנגדים אפשריים לעיין מראש בבקשה מנומקת, ולהתייחס לבקשה מנומקת בעת גיבוש ההתנגדות, אלא נוגד הוא את אופי ההליך שבפני בית הדין: הליך לאישור הסדר כובל בבית הדין איננו הליך לבירור מחלוקת בין צדדים ניצים – המבקש והמתנגד או המבקש והממונה. מדובר בהליך בו המחוקק הטיל

בית המשפט

ה"ע 804/08

בית הדין להגבלים עסקיים
בבית המשפט המחוזי בירושלים

לפני: כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

על בית הדין את המשימה, לבדוק ולבחון אם מדובר בהסדר המשרת את טובת הציבור, ובהתאם - לקבל את הבקשה או לדחותה, בין אם הוגשה התנגדות ובין אם לאו.

14. לשון אחר: גם אם איש לא יתנגד לבקשה, ואף אם הממונה תתמוך בה, יהא על בית הדין לבחון ולקבוע אם מתקיימות הנסיבות המצדיקות אישור הסדר כובל, אם לאו. לפיכך, הנמקה עדכנית לבקשה לאישור הסדר כובל, מעת הגשתה, הינה תנאי סף להגשת בקשה כזו, ולא ניתן לדחות הנמקה זו לשלב מאוחר יותר, אם יהיה.

15. הואיל והבקשה שבפניי נעדרת בשלב זה הנמקה מעודכנת, נקצבים בזאת למבקשות 30 יום להגשת בקשה עדכנית לאישור הסדר כובל, לאחר תיקון מס' 4 לחוק. עם קבלת הבקשה אחליט אם זו תתנהל במסגרת תיק זה, או במסגרת תיק בקשה חדש. הבקשה תיערך במתכונת כזו ששתי האפשרויות תהיינה מעשיות.

16. אשר לבקשה להרחבת ההיתר הזמני, כך שיחול גם על איסוף מכלים גדולים: בדיון שהתקיים בפני התברר, כי הצדדים להליך תומכים כולם בבקשה זו, לרבות המצטרפת, אשר איננה תומכת בבקשה העיקרית המקורית, ואף הביעה עמדה מקדמית על פיה לא תתמוך בבקשה מעודכנת לאחר תיקון מס' 4 לחוק, אך בהרחבת ההיתר הזמני תומכת היא.

17. אלא שכאמור, מנקודת ראותו של בית הדין אין די בהעדר התנגדות, כדי שהבקשה תתקבל. על בית הדין להשתכנע כי מתקיימות נסיבות המצדיקות היתר זמני. במצב הנתון, משלא הובא בפניי ניתוח עדכני של המצב לאחר תיקון מס' 4, ומשכפי שציין כב' השופט עדיאל בעניין ה"ע 466/96 עידן חברה לכבלים נ' המונה על ההגבלים העסקיים "טבעם של היתרים זמניים להנציח את עצמם, ומשניתן היתר זמני פעם אחת, הוא יוצר בד"כ מציאות כלכלית ומקצועית שקשה, במיוחד במסגרת סעד זמני (ביטול היתר זמני), לשנותה בשלב מאוחר יותר", לא אוכל להיעתר לבקשה

בית המשפט

ה"ע 804/08

בית הדין להגבלים עסקיים
בבית המשפט המחוזי בירושלים

לפני: כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

להיתר זמני בשלב זה (מובן כי המבקשות יכולות להגיש את הבקשה המעודכנת והמנומקת במועד מוקדם יותר מזה שנקצב, ואזיי ניתן יהיה לדון בבקשה בהקדם).

18. בשולי הדברים אעיר כי לטעמי, הרחבת ההיתר הזמני לתחום מכלים גדולים אינה בבחינת "הבהרה" של ההיתר הקיים, אלא חיונית היא להכשרת הפעילות. על פי נוסח הבקשה המקורית, הנכס נושא ההסדר הקיים הינו "מכלי משקה" כהגדרתם בחוק הפיקדון. הגדרה זו – בין בחוק במתכונתו קודם לתיקון מס' 4 בין בחוק במתכונתו כיום – איננה חלה על מכלים גדולים. ההיתר הזמני מאפשר לפעול בהתאם להסדר שאישורו התבקש בתיק העיקרי, אף שהאישור בתיק העיקרי טרם ניתן. פעילות במכלים גדולים איננה חלק מן הפעילות נושא הבקשה המקורית, וממילא אין היא באה בגדרי ההיתר הזמני שניתן במסגרת הבקשה המקורית.

הבקשה נדחת איפוא.

אין צו להוצאות.

ניתנה היום ל' בשבט, תש"ע (14 בפברואר 2010) בהעדר הצדדים.
המזכירות תשלח לצדדים העתק ההחלטה בפקס ובדואר.

תמר בזק-רפפורט, שופטת

בית המשפט המחוזי בירושלים
אני מאשר
שהעתק זה נכון ומתאים למקור
42 תאריך 16.2.10
מזכיר ראשי

